

Előszó.

Egy fél évszázadnál hosszabb idő óta folyik már Magyarország rendszeres földtani vizsgálata. Ez alatt a hosszú idő alatt rengeteg tudományos anyag gyűlt össze, mely mindezeideig gyűjteményeinkben felhalmozva várja, hogy tudományos irodalmi közkinccsé váljék. A M. Kir. Földtani Intézet évkönyveiben ugyan állandóan s régóta jelentek meg egyes kisebb-nagyobb idevágó közlemények, ezek azonban alig halvány képét nyújtják annak a nagy tudományos anyagnak, melynek feldolgozása még mesterekre vár.

Szükségtelen behatóbban részleteznünk a magyarországi fosszilis leleteknek tudományos becsét és jelentőségét. Egy pillantás az ország földtani térképére, minden szakembert meggyőz arról, hogy pl. a Kárpátok alpesi fáciensei a mezozoikumra nézve sok eddig még megoldatlan faunisztikai és rétegtani alpesi rejtély kulcsát nyújthatják. Elegendő itt csak a Balaton-bizottság munkálataira utalnunk, melynek eddig már hat vaskos kötetet megtöltő őslénytani és földtani része az alpesi triász nem egy rétegtani és faunisztikai kérdését világítja meg s emellett alapvető forrásmunkája a triász palaeontológiájának. Méltán csatlakozik ehhez a pétervárad-i hegység hypersenon faunája. Ezekhez hasonló becses mezozoos anyag igen sok van még gyűjteményeinkben.

Nem kell külön kiemelni azt a szerepet, amely Magyarországnak a harmadidőszaki képződmények megismerése körül jutott. Magyarország elsőrendű terciér terület. Idősebb harmadkori rétegeinknek sok vonatkozásuk van a párisi medencebeliekkel. A „fornai rétegek“ szép kőületei régóta ismerve párisi eocén típusúak. Az erdélyi medence idősebb harmadkori rétegei ellenben idegenszerű fáciest tárnak felénk. Oligocén tengeri képződményeink a mainzi medencére utalnak. Fialat harmadidőszakunk faunája gazdagságban és megtartásban a piemonti medencével vetekedik, mellyel az újabb vizsgálatok mindinkább több vonatkozását mutatják ki. M. HÖRNES javarészből magyarországi anyagot írt le, de hatalmas munkája még csak megközelítő képét sem adja a magyar neogén-tenger fauna-gazdagságának. A legfelső harmadkori vízi lerakódások nálunk édesvízi fáciésben kifejlődött képződményei, a pannóniai (pontusi) rétegek kiegészítő részét adják az oroszországi megfelelő képződményeknek.

Pliocén emlőseink jól ismert Pikermi jellegű lelőhelyei. Baltavár, Polgárdi, feldolgozás alatt állanak. Praeglaciális állatvilágunk az angol forestbed faunájához sok tekintetben hasonlatos. Pleisztocénbeli steppe-faunáink pedig már eddig is számos adattal járultak hozzá az e korbéli gerincesek állat-földrajzi kérdéseinek tisztázásához.

A Kárpátok könnyebben megközelíthető láncolata, az ország belsejében fekvő középhegységek a hegyszerkezeti viszonyoknak számos új jelenségét mutatják különösen a földkéreg függőleges eltolódására vonatkozólag. Az Alföld és az erdélyi medence iskolaminták lehetnek a medencék kialakulására.

A legutóbbi időkben a munkás szakemberek serege lépett a cél szolgálatába s tapasztalt mesterek irányításával rendszeresen megindult a magyar földtani kincsek tudományos értékesítése. Ez a körülmény

szükségessé tette egy olyan kiadvány létesítését, mely az idők kívánalmainak megfelelőleg, alkalmas nagyobb külalakban s egy helyen nyújtja mindazt, ami Magyarország földtani multjára vonatkozik. A magyar földtani kutatások hivatott központja, a m. kir. földtani intézet, az eszmét felkarolva örömmel segíti a megvalósuláshoz és reméli, hogy ezzel a kiadványával a további tudományos kutatásokra jótékony hatással lesz. Munkálatokban nem lehet hiány, mert a földtani intézet meglévő kiadványaiban, „Évkönyveiben“ csak nehezen tudna elhelyezni sokkal több dolgot.

Az intézet „Évi jelentései“ pedig csak a folyó munkákról szóló előzetes beszámolókat tartalmaznak, amelyek tömege szintén rámutat új kiadványunk szükségességére.

Valamennyi munka teljes szövegű fordításban valamely idegen, nemzetközi nyelven is megjelenik, hogy munkásságunk eredményei az egész földkerekségen megérthetők legyenek és figyelembe vétessenek.

Ezzel az áldozattal, amely kettős munkát és költséget ró reánk, a magyar tudományosság jó hírének szolgálunk elsősorban; de hogy külföldi szaktársaink elismerését is várjuk érte, mert törekvéseink eredményeiből ők is hasznot merítenek.

Kérjük tehát nagybecsű szaktársaink és a tudós szakkörök szíves támogatását. Ennek reményében bocsátjuk útjára új kiadványunkat s hisszük, hogy az a tudománynak hasznos közege lesz.

Budapest, 1914 március hó 15-én.

Lóczy Lajos,

Szontagh Tamás,

Vadász M. Elemér.